

Hálás megemlékezés Isten áldásairól.¹

(Őszi hálaünnepi beszéd)

Irta: Kelemen Árpád lelkész.

*Alapige, Zsolt. 103, 2.: Áldjad én
lelkem az Urat, és el ne felejtkezzél
semmi jótéteményeiről.*

Vallásos hitünk erősítésére sok szép és megragadó alkalmat nyújt a természet élete. Emlekezzünk vissza a rügybontogató, virágot fakasztó kies tavaszra. Mennyi édes örömmel, mennyi boldogító reménységgel töltötte be szívünket a megújult természet! Még a meghasonlott lelki, bánatos kedélyű emberek búsongó arcára is az életkedv egy-egy röpke mosolyát varázsolta a hűbájos kikelet... És mi a tápláló föld felvidult ábrázatában, az itt-ott fölcsattogó madárdalban s gazdag termést ígérő virágzásban gyönyörködve, nem így szólottunk-e jóslatos reménykedéssel: „Megáld minket Isten, a mi Istenünk?!”

Aztán virágok hullásával, tavasz múlásával, mikor beköszöntött a meleg nyár, s áldott heve aranyszínűvé érlelte a hullámzó kalászokat; mikor az arató-munkások vidám dala belecsendült a természet fonséges harmoniájába; mikor a súlyos kévékből sűrűn rakott kalongyák ezrei ékesítették halmainkat, völgyeinket: nem dobbant-e meg szívünk édes örömeiben? Nem csendültek-e meg ajkainkon a vallásos csodálat és szent elragadtatás hangján az írás szavai: „Mily nagyok a te cselekedeteid, Uram; betelt a föld a te gazdagságiddal?!“

És most, midőn már asztalunkon az új kenyér áldása; midőn kertünk fáinak mosolygó, izes gyümölcsei, bor termő

¹ Pályadíjat nyert az 1906. évi pályázaton, megjelent a Keresztény Magvető 1907. évi I. füzetében.

hegyeink édes fűrtjei mintegy kínálva kínálkoznak leszedésre; midőn a csodaszép természet minden egyes adománya a mi mennyei Atyánknak irántunk való végtelen jóságát hirdeti: egy benső hang, egy szívünk mélyéből fakadó jobb érzés nem indít-e arra, hogy mély alázattal, imádó tisztelettel boruljunk le az áldások Istene előtt, mondván: „Áldjad én lelkem az Urat, és el ne felejtkezzél semmi jótéteményeiről?!“ ...

A zsoltáriró király e szavakkal ad kifejezést szive hálás érzelmeinek, midőn költői szárnyalású lelke, bejárva mélységet és magasságot, országának fényben és pompában ragyogó gazdagságán gyönyörködve pihen meg. E szavak zendüljenek föl a mi ajkainkon is a hálaadás e kedves ünnepén! Az emlékezet útmutató fénye mellett járjuk be az áldások kies mezőit, s „el ne felejtkezzünk az Urnak semmi jótéteményeiről“. Mert az áldásokról való hálás megemlékezés míg egyfelől szilárdabbá teszi Isten iránti bizalmunkat, másfelől nemesebb irányt jelöl embertársaink iránti cselekedeteinknek. — Minthogy meggyőződésem szerint mind a két cél oly nagyfontosságú lelketek igaz boldogságára nézve, remélem, szíves figyelemmel fogjátok kísérni rövid beszédem egyszerű fejtegetéseit.

I.

A jóltevő és jóadományt élvező közti viszony megszilárdulására, vagy felbontására nem kis befolyással van az a körülmény, hogy az ajándékot nyerő milyen érzellemmel fogadja a neki szánt jótéteményt. Hiszen egy magában csekély értékű virágszál, szívesen nyújtva és hálás köszönettel fogadva, már nem egy esetben vált alapjává két rokonérzésű lélek bizalmas szövetségének. És az a gyermek, aki örömet gondol vissza édes szülőinek lelkiismeretes gondosságára, erkölcsét nemesítő, szellemét irányító törekvéseire, sohasem lehet bizalmatlan azok iránt, akiknek védő szárnyai alatt izlelte meg az élet első örömeit. Sőt akkor, midőn fejteken már őszbevegyülő, vagy ezüstfehér hajszálak jelzik korotok és erőtök hanyatlását, egy ilyen gyermeknek nincs forróbb

vágya, szentebb óhajta, minthogy gyöngéd szívessége minden eszközével széppé és nyugalmassá tegye számotokra az élet estvését.

Lássátok, keresztény hivek, ami a gyermek viszonya szülőihez, ugyanaz a mi viszonyunk a jó Istenhez: a szeretet és bizalom kedves viszonya. Mind a kettőt a jótéteményekről való hálás megemlékezés teheti bensőbbé, szilárdabbá. Csakhogy míg a gyermeknek jó tetteivel, szíves szolgálataival, nem egyszer nyílik alkalma kimutatni hű ragaszkodását szülői iránt: addig mi Isten iránti hálánknak ily módon való nyilvánítását nem tehetjük. Mert hiszen ő semmiben sem szűkölködik, ő teljes tökéletesség önmagában, kinek dicsőségét és boldogságát a legkevésbé sem növelhetjük; ő az egész világot átható és betöltő lélek, ki mint ilyen, érzékelhető ajándékokban, jóillatú áldozatok füstölgésében nem talál gyönyörűséget. Előtte csak a tiszta szív és alázatos lélek kedves áldozat! Hogyan lehet és kell tehát hálaian megemlékeznünk Isten áldásairól?

Mindenekelőtt ismerjük el lelkünk alázatosságával, hogy „minden jóadomány és tökéletes ajándék onnan felülről száll alá a világosság Atyjától“, ki „ha kibocsátja az ő lelkét, megújulnak mindenek és megújítja a földnek színét“. Ismerjük el, hogy az Isten mindenható ereje hordozza a szelek szárnyain az áldást hintő felhőket, ő adja a fényt és meleget árasztó napsugarat, a földre a termő-erőt, melyeknek jótékony hatása alatt a különféle magvak csirái megerednek, nőnek, gyarapodnak, majd kifejlődve virágoznak, s gyümölcsöt teremnek. Ismerjük el, hogy a tavasz nyíló virága, a nyár rengő kalásza felett ő terjesztette ki gondviselő oltalmát, míg vész, vihar és égiháború zúgva, dörögve, villámokat szórva, de ártalmatlanul vonult át határainkon. Ismerjük el a nagy apostollal, hogy mindnyájan „Isten kegyelme által vagyunk, amik vagyunk“, „ő benne élünk és mozgunk.“ Szóval, ismerjük el szívünk mély hódolatával, hogy mienk csak a reménykedés, övé a megvalósítás; mienk a tervezés, övé az alkotás; mienk a törekvés, övé a jutalmazás; mienk a munka, de Istené az áldás!

És mindezeket őszintén elismerve, mindezekről háláian megemlékezve, nem támad-e lelkünkben az a fölemelő gondolat, hogy akinek teremtő és megtartó ereje ez évben is oly fönséges módon nyilatkozott meg a természet pompájában, gazdagságában a mi javunkra s gyönyörűségünkre: az a leghatalmasabb, legjobb, legáldottabb és legtökéletesebb valóság a nagy mindenségben; az a mi szerető mennyei Atyánk, kire a legnagyobb megnyugvással bizhatjuk mezőinket, terményeinket, sorsunkat, életünket, mindenünket? És e boldogító meggyőződésben avagy nem lesz-e ragaszkodóbb, mélyebb, szilárdabb, erősebb a mi hitünk az isteni gondviselésben?!

Higyjétek el, keresztény hivek, hogyha egyszer az Isten iránti bizalom — hálás megemlékezésünk által — szilárd alapot nyert keblünkben: elhervadhat kertünk virága, megsemmisülhet szántóföldünk vetése, jöhet reánk csapás, nyomor, keserű csalódás; érhetnek gyötrő fájdalmak, sorvasztó betegségek: szívünk el nem csügged, lelkünk el nem merül a kétség habjain, tudván azt, hogy aki annyiszor megáldott a múltban, az a jó Isten adhat és ad is még számunkra erőt, egészséget, vidámságot, szép napokat, bő esztendőket a jövőben is!

„Boldog ember az, ki bizik az Úrban, s kinek bizalma az Úr.“ Akarjátok-e, óhajjátok-e magatoknak e boldogságot? Óh „ne felejtkeztek el az Úrnak semmi jótéteményeiről!“ És e fenkölt lélekből származott gyönyörű intelmet annyival is inkább vegyétek szívetekre, mert az Isten adományairól való hálás megemlékezés — vallásos hitünk erősítése mellett — nemesebb irányt jelöl embertársaink iránti cselekedeteinknek.

II.

Ha valaki embertársaink iránti cselekedeteinek forrását, irányát, célját és eredményét láthatóvá tehetné számunkra, nézetem szerint egy mélyen lehangoló kép tárulna föl szemünk előtt. És ha az a kép hiven tükrözné tetteink indító okait, s ezek eredményeül a társadalmi élet valóságát: a

szenvedő és elégedetlen alakok komor háttérének árnyékolásához bizonyára az önzés, hiúság, képmutatás, közönyösség és hatalmi túlkapás szolgáltatná a sötét színeket. Avagy nem úgy tapasztaltatok-e ti is, keresztény hívek, hogy társas életünkben van elég irigység, mely sáppadozva szenved, ha látja törekvő szomszédja emelkedését, s kárörvendő arccal fogadja az elbukottakról terjedő szomorú híreket. Van képmutatás, mely amig nyájas és mosolygó külsőjével játsza előttünk a kegyes jóltevőt, lelke mélyén gonosz terveket sző megrontásunkra. Van fásult közönyösség, mely nem indul meg a nyomor láttára, s nem lelkesedik nagy eszmék iránt. Van szívtelen önzés, mely a mások feldúlt boldogságának romjaira épít; van részrehajlás, mely osztályok, felekezetek és pártok szerint méri s osztogatja jótéteményeit. Avagy nem így van-e? És ha így van, mi az oka ennek az áldatlan állapotnak? Én azt hiszem az, hogy az emberek nagy része nem tudja helyesen felfogni az Istentől nyert adományok, tehetségek valódi célját, rendeltetését, és pedig azért nem, mert ritkán, vagy sohasem emlékezik meg hálaadó érzelmek között a mennyei Atya áldásairól. Sőt vannak, akik vakmerő elbizottsággal így szólnak: amim van, az kizárólag saját munkásságom eredménye, én izzadtam, én fáradoztam érte; következőleg arra fordítom, azt teszem vele, ami éppen nekem tetszik! Egy magát bálványozó, önhitt ember szólhat így, aki amellet hogy nem gondol Istennel, a legkevésbé sem törődik embertársaival; de nincs is neki igaz boldogsága! Avagy a hitetlen és önző szív sivár talaján virulhat-e a tiszta öröm kedves, szép virága? . . .

Óh mennyivel másképpen érez, gondolkodik, beszél és cselekszik az, aki hálás szívvel szokott megemlékezni Isten jótéteményeiről. Az ilyen vallásos lélek így gondolkodik: amim van, az az Isten ajándéka; adta életem főtartására, családom boldogítására; de adta azért is, hogy én is adjak belőle a szegényeknek, szűkölködőknek; sőt a mennyire módomban és tehetségem engedi, hazám és egyházam szent oltárán is örömet áldozok . . . Hitem sugja, tapasztalataim meggyőzték arról, hogy az Isten jó és balsorsban egyaránt

támaszom, erősségem, oltalmam: avagy hozzám méltatlan foglalkozás lenne-e, szívem tiszta örömevel fokozni a boldogok örömet, s lelkem őszinte részvételével enyhíteni a szenvedők bánatát? Avagy ha az én jó Istenem személyválogatás nélkül „feltámasztja az ő napját mind a jókra, mind a gonoszokra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisoknak“ földjére: én, mint az ő gyenge, erőtlen gyermeke, miért tennék különbséget testvéreim, az ő többi gyermekei között, vallás, nemzetiség, társadalmi állás, szegénység és gazdagság szerint? „Avagy nem minenyájunknak ugyanazon egy Atyánk van-e?!“ És ha az én áldott Teremtőm ez évben is „asztalt terített“ számomra a természetnek sok ezer virággal himzett szőnyegén: avagy nekem eshetnék-e jóízűen étel, italom, ha meg nem osztanám kenyereimet éhező embertársaimmal? És ha az én mennyei Atyám minden tavasszal felruhazza a mezei liliumokat, s minden időben gondot visel az égi madárra: miért ne ruháznám meg én is a ruhátalan szegényt; miért ne venném fel gondját az apátlan-anyátlan árva gyermeknek? . . .

Ez a valóban nemes és emberhez méltó érzület s gondolkozásmód, keresztény hívek! Méltó, mert amig egyfelől korlátozza öntelt büszkeségünket, másfelől szebb és áldottabb irányt jelöl embertársaink iránti tetteinknek. Az ilyen érzület s gondolkozásmód kedvező talajt szolgáltat az egyenlőség és testvériség magasztos eszméinek, amelyeknek üdvös hatására leomlanak a válaszfalak ember és ember között; fölmelegülnek és közelebb férköznek a szívek egymáshoz; nemesebb szellem, magasabbrendű vágyak és emberiesebb törekvések üdítő áramlata frissíti föl a társadalmi élet megroncsolt idegrendszerét: s támad új, pezsgő élet a régi romok felett! . . . De hogy ez a mindnyájunk által óhajtott örömdetes állapot létrejöhessen, nektek magatoknak is munkálnotok kell szerető szívvel, jó tettekkel, követésreméltó áldozatkészséggel. És higyjétek el keresztény hívek, hogy becsületes fáradozástok értékes jutalma, áldásos eredménye el nem marad: bírní fogjátok kebletekben az önzetlen jóltevés nyomán fakadó örömet boldogító érzetét, s látni fogtok

magatok körül egy szép, egy békés összhangban fejlődő keresztény társadalmat.

Célom volt ez ünnepi alkalommal szilárdabbá tenni Istenben való bizalmatokat, s nemesebb irányt jelölni embertársaitok iránti tetteiteknek. Vajha e magasztos cél érdekében hirdetett gondolataimnak helyet adtatok volna a ti lelketekben! Én teljesen megjutalmazva érezném magamat fáradságomért, ha erős vágyat, hő óhajtást ébreszthettem volna szívetekben, egy jobb, tisztább, szentebb és vallásosabb élet iránt! Ámen.

Az unitárius vallás hitelvei

a Jézus életében és tanításaiban gyökereznek.¹

Irta: Ürmösi Károly.

Alapige: I. Kor. I. r. 23 v.:

„Mi pedig prédikáljuk a Krisztust.”

Mióta az emberiség a műveltségnek arra a fokára eljutott, hogy a vallásnak tárgyain egy kissé öntudatosabban gondolkodik, s a különböző időszakok felett uralkodó vallásos eszméknek benső tartalmát kisebb-nagyobb fokú érdeklődéssel vizsgálja, alig volt még szélesebb körben tárgyalt, gyakrabban napirenden levő, — mondhatnám — nagyobb közkedveltségnek örvendő kérdés, mint ez: melyik az igazi vallás?

S csak természetesnek találhatjuk, ha minden vallásnak követőjében ott látjuk az övéhez ragaszkodásnak azt a kisebb-nagyobb mértékét, amely e kérdést saját javára lenne hajlandó eldönteni. Nem csak a Mohamed buzgó követője nevezi magát „igaz hitű muzulmánna”, s az ő vallásán kívül esőket hitetlen gyauroknak; nemcsak a Mózes híve helyezkedik a csak a magáét helyesnek, igaznak tartó kizárólagosság álláspontjára: de még a „szeretet” vallásához tartozó különböző felekezetiiek ajkáról is hallhatjuk az ilyen véleménynyilvánításokat: az én vallásom a legjobb, az enyém a legrégibb, az enyémnek legtöbb a követője, az enyém egyedül idvezítő s így tovább.

A gondolkodó előtt fölmerülhet az a kérdés: vajjon jól van-e ez így? Vajjon az ilyen kérdés: melyik az igaz vallás, jogosult-e, megengedhető-e ez az emberi haladás és különösen a közbékesség jól felfogott szempontjából?

¹ Pályadíjat nyert az 1908. évi pályázaton, megjelent a Keresztény Magvető 1909. évi I. füzetében.